

Тижневий огляд

**Війна РФ проти України:
енергетичний вимір**

Підготовка даного аналітичного продукту стала можливою завдяки підтримці американського народу, наданій через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID) у рамках проекту «Прозорість Енергетичного Сектору», який виконує ГО «ДІКСІ ГРУП». Інформація, викладена в цьому дослідженні, є виключною відповідальністю ГО «ДІКСІ ГРУП» і за жодних обставин не може розглядатися як така, що відображає позицію USAID чи Уряду США.

(5-11 червня)

#StopRussianAggression
#StandWithUkraine

Резюме

- **В ніч на 6 червня військові РФ підірвали Каховську ГЕС.** Такі дії кваліфікуються як воєнний злочин, згідно зі статтею 56 Додаткового протоколу I до Женевських конвенцій 1977 року, яка передбачає заборону нападу на такі споруди, як греблі, дамби та атомні електростанції.
- **За оцінкою Мінекономіки, в результаті знищення Каховської ГЕС підтоплені 80 населених пунктів,** знищено частину флори та фауни Херсонщини, кілька мільйонів людей можуть залишитися без питної води, під загрозою продовольча безпека та інші катастрофічні наслідки.
- Міжнародні гуманітарні організації, зокрема **ООН та Міжнародний комітет Червоного Хреста, зустріли критику через неспроможність допомогти з подоланням наслідків на окупованих територіях.**
- **"Укргідроенерго" вже планує будівництво нової станції після деокупації.** Для цього, за попередніми підрахунками, необхідно щонайменше 5 років і близько 1 млрд євро.
- **Прямої загрози для ядерної безпеки Запорізької АЕС немає – "Енергоатом".** Рівень води на ставку-охолоджувачу (16,6 м станом на 11 червня) достатній, він має альтернативні джерела наповнення. В.о. голови Держатомрегулювання Олег Коріков назвав необхідною умовою перехід усіх блоків ЗАЕС до "холодного зупину". За даними МАГАТЕ, окупанти не перевели 5-ий блок у цей стан.
- **Головна проблема - стале забезпечення питною водою.** Уряд виділив 120 млн грн Держагентству водних ресурсів для потреб Миколаєва та 845 млн грн

для потреб Херсонської, Запорізької, Миколаївської та Дніпропетровської областей. Ще 1,5 млрд грн виділено для будівництва нових водогонів, щоб забезпечити питною водою Кривий Ріг, Нікополь та Марганець.

- **9 та 10 червня зафіксовано удари по об'єктами газовидобутку**, а також влучання в один з об'єктів оператора ГТС у Запорізькій області.
- **Україні вдалося збалансувати енергосистему**. ГЕС вище по Дніпру знизили потужність виробництва для обмеження надходження води у Каховське водосховище та зменшення затоплення. Через ремонтну кампанію на енергоблоках ТЕС та АЕС у вечірні години в окремі дні виникав дефіцит потужності.
- **Імпорт електроенергії відбувався зі Словаччини та Молдови**, переважно у вихідні дні, коли цінові індекси в країнах ЄС були нижчі за український на 1-42%. За тиждень двічі використано аварійну допомогу: 7 червня з Румунії (обсяг не зазначено), 8 червня з Румунії та Польщі (1 200 МВт·год). 11 червня на запит від Польщі було прийнято надлишки електроенергії в обсязі 1 800 МВт·год.
- **10 червня Верховна Рада прийняла закон про запобігання зловживанням на оптових енергетичних ринках**, спрямований на виконання Регламенту (ЄС) №1227/2011 (REMIT).
- **8 червня НКРЕКП схвалила та винесла на обговорення проєкт рішення про встановлення нових граничних цін (прайс-кепів) на РДН, ВДР та балансуючому ринку електроенергії**. Зокрема, пропонується підвищити максимальні прайс-кепи на РДН та ВДР на 35,3%, а мінімальні - встановити на рівні 10 грн/МВт·год. Ймовірно, з очікуванням на це рішення пов'язане істотне скорочення торгів на ринку двосторонніх договорів (-91,6% порівняно з попереднім тижнем).
- **Уряд вніс зміни до переліку товарів, заборонених до ввезення на митну територію України**, що походять з російської федерації. Передбачено винятки для природного газу - для обсягів, які ввозяться в режимах транзиту, митного складу та віртуального реверсу, а також які поставлено через точки входу з країнами ЄС та Молдовою.
- **НКРЕКП прийняла зміни до кодексу ГТС та інших актів щодо стимулювання біометанової галузі**. Стимули включають надання можливості оператору ГТС встановлювати реверсні компресорні станції, через які надлишок біометану може надходити із розподільних мереж.
- Також **Регулятор видав першу ліцензію на провадження господарської діяльності зі зберігання енергії**.
- **Транзит російської нафти через Україну у червні зростає на 16%** (до 1 130 тис т) – ЗМІ.

Вплив війни

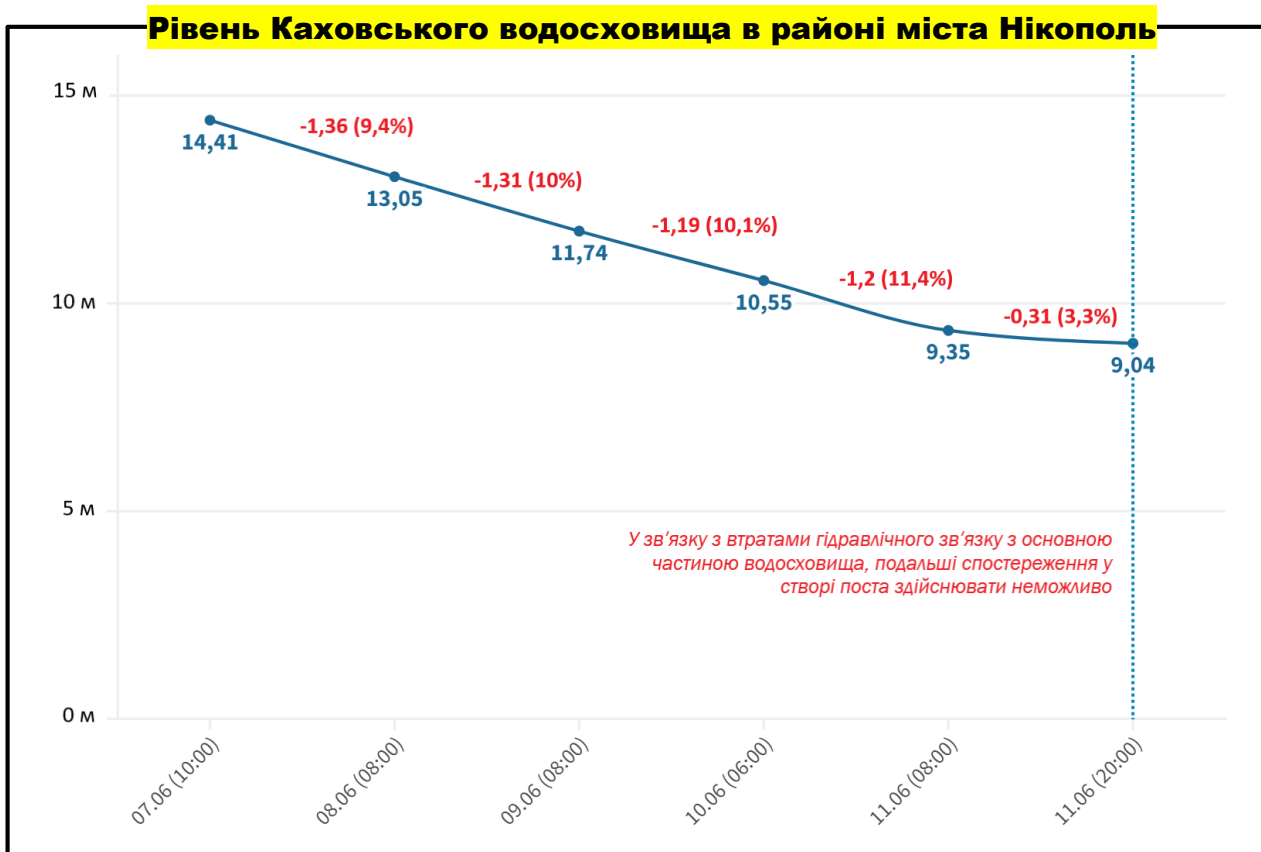
Атаки

В ніч на 6 червня військові РФ підірвали **Каховську ГЕС**, що розташована поблизу міста Нова Каховка на тимчасово окупованій території Херсонської області. За [інформацією](#) генерального директора "Укргідроенерго" Ігоря Сироти, росіяни зруйнували 16 затворів, будівлю ГЕС, вставку земляної греблі між будівлею ГЕС та шлюзом й адмінкорпус. Зруйнована станція не підлягає відновленню.

Підрив Каховської ГЕС спричинив надзвичайну ситуацію на півдні України: вода з водосховища почала затоплювати міста й села, почалася евакуація населення. Станом на [9 червня](#) у Херсонській області через повінь було знеструмлено майже 24 000 мешканців та 158 трансформаторних [підстанцій](#), ще понад 2 000 споживачів та 49 підстанцій - у Миколаївській області, також підтоплено дві СЕС. Також підтоплено насосну станцію Херсонської ТЕЦ (основні потужності не постраждали). У річку Дніпро потрапило щонайменше 150 тонн машинного [мастила](#), що знаходилось в турбінах та трансформаторах ГЕС, є ризик витоку ще понад 300 тонн.

За [інформацією](#) заступника Генерального секретаря ООН з гуманітарних питань Мартіна Гріффітса, внаслідок руйнування ГЕС близько 700 000 осіб не мають належного доступу до питної води. Зокрема, проблеми з [подачею](#) води розпочались у містах Кривий Ріг, Марганець та Нікополь. За попередніми [оцінками](#) Міністерства аграрної політики та продовольства України, на правобережній частині Херсонщини буде затоплено близько 10 000 га сільськогосподарських угідь, та в декілька разів більше - на тимчасово окупованому лівобережжі. Крім того, катастрофа зупинить водопостачання 31 системи зрошення полів Дніпропетровської, Херсонської та Запорізької областей.

Станом на ранок [12 червня](#) через підрив окупантами Каховської ГЕС з водосховища втрачено 70%, або 13,95 куб. км води.

Джерело: [Укргідроенерго](#)

За [оцінкою](#) Мінекономіки, знищення дамби Каховської ГЕС, організоване російськими окупантами, можна назвати однією з найбільших техногенних катастроф у Європі за останні десятиліття. В результаті теракту підтоплені 80 населених пунктів, знищено частину флори та фауни Херсонщини, кілька мільйонів людей можуть залишитися без питної води, під загрозою продовольча безпека та інші катастрофічні наслідки. «Лише на відновлення дамби піде щонайменше п'ять років і кумулятивний ефект гуманітарних та екологічних наслідків підриву буде лише наростати», прокоментувала перша віцепрем'єрміністерка Юлія Свириденко.

Керівник Офісу Президента Андрій Єрмак [повідомив](#), що під загрозою зникнення наразі 30% природно-заповідного фонду Херсонської області. [Постраждав](#) весь видовий склад флори та фауни національного природного парку «Нижньодніпровський». Через підняття рівня води на 3,5 метри на близько 80 тис. га майже усі острови на території парку опинилися під водою. Екологічні збитки оцінюються у 46,55 млрд грн.

За повідомленням ГУР [Міноборони](#) України, рф виділила 6 млн дол. на кампанію з дезінформації стосовно підриву Каховської ГЕС. “В її рамках підготовлено серію провокативних матеріалів, які, за задумом авторів, мають перекласти на Україну відповідальність за підрив дамби Каховської ГЕС та створити передумови політичної кризи”, - йдеться у повідомленні. Також за [даними](#) Офісу Президента, російські загарбники планували підрив Каховської ГЕС давно, оскільки рівень води був максимально піднятий для створення великої хвилі й затоплення великої території.

Крім того, ворог продовжив завдавати масових ракетних та дронівих ударів по території України, а також обстрілювати прифронтові та прикордонні території. [5 червня](#) через бойові дії знеструмлено 35 населених пунктів (13 200 споживачів) на Донеччині та 7 700 - на Сумщині. [6 червня](#) через обстріли на Сумщині кількість знеструмлених споживачів сягнула 11 000. У місті Київ та області через падіння уламків ракет зафіксовано пошкодження ліній електропередачі. У Донецькій області через бойові дії [7 червня](#) знеструмлено 7 населених пунктів, [8 червня](#) - ще 10.

[9 червня](#) зафіксовано пошкодження 2 об'єктів газовидобутку та ЛЕП в Житомирській області, також внаслідок артобстрілу є влучання в один з об'єктів оператора ГТС у Запорізькій області. У Донецькій області через бойові дії знеструмлено 3 населених пункти, зафіксовано обстріл населеного пункту, прилеглого до генеруючої станції. [10 червня](#) зафіксовано влучання в промисловий майданчик об'єкта газовидобутку, внаслідок чого тимчасово припинено подачу газу до ГТС. У Донецькій області через ворожі дії знеструмлено 3 населених пункти. Внаслідок попередніх обстрілів без електроенергії залишається частина споживачів у Запорізькій, Сумській, Харківській, Чернігівській областях.

Світовий банк [погіршив](#) цьогорічний прогноз росту ВВП України до 2% із попередніх 3,3%. Серед причин погіршення прогнозу стали економічні наслідки атак рф на українську енергетичну інфраструктуру в IV кварталі 2022 року.

Ядерна та радіаційна безпека

"Енергоатом" [проінформував](#), що прямої загрози для ядерної безпеки зниження рівня води у Каховському водосховищі не несе, проте здійснює моніторинг ситуації і стежить за діями окупантів на Запорізькій АЕС, які порушують усі правила для забезпечення ядерної безпеки. Окрім цього, у компанії повідомляють, що ставко-охолоджувач ЗАЕС має альтернативні джерела наповнення.

З моменту підриву Каховської ГЕС рівень води на ставку-охолоджувачу зберігається на рівні 16,6 м ([станом](#) на 11 червня), чого достатньо для потреб станції. Проте, якщо він опуститься до рівня 12,7 м, вода більше не зможе постачатися до ЗАЕС.

За [словами](#) в.о. Голови Держатомрегулювання – Головного державного інспектора з ядерної та радіаційної безпеки України Олега Корікова, зниження рівня води в Каховському водосховищі не матиме серйозних наслідків для ядерної та радіаційної безпеки на ЗАЕС за умови дотримання необхідних заходів, план яких розроблений ще у жовтні 2022 року після отримання інформації про замінування Каховської ГЕС. Необхідною умовою Коріков назвав перехід усіх блоків станції до “холодного зупину” (відповідне розпорядження Держатомрегулювання [видало](#) 8 червня 2023 року).

Разом з тим, станом на 11 червня МАГАТЕ [повідомляє](#), що окупанти не перевели 5-ий блок у стан "холодного зупину".

Генеральний директор МАГАТЕ Рафаель Гроссі [повідомив](#), що місія агенції посилила моніторинг ситуації на ЗАЕС після підриву Каховської ГЕС та планує особисто відвідати Київ та майданчик ЗАЕС протягом наступного тижня. Окрім цього, МАГАТЕ [вимагає](#) від окупантів доступу до Запорізької ТЕС (яка теж є джерелом води для роботи ЗАЕС) для дослідження рівня води у каналі ТЕС, адже ці дані різняться. Також Гроссі запевнив, що МАГАТЕ надасть додаткові підтримку Україні для зменшення наслідків підриву.

ЗАЕС [продовжує](#) живитися від однієї 750 КВт лінії з підконтрольного уряду берега Дніпра, окупанти не відновлюють резервні лінії із Запорізької ТЕС декілька місяців, відмовляють МАГАТЕ у доступі до станції та почали [повідомляти](#) організацію про "атаки дронами-камікадзе" на майданчик станції.

Контрзаходи

В "Укргідроенерго" вже [повідомили](#) про плани будівництва нової станції на місці зруйнованої Каховської ГЕС після деокупації. Для цього, за попередніми підрахунками, [необхідно](#) щонайменше 5 років і близько 1 млрд євро. За [словами](#) генерального директора Ігоря Сироти, фахівці розпочали підготовку варіантів оперативного перегородження греблі після деокупації. Першочерговим завданням є перегородити зруйновану дамбу і забезпечити водою населення, сільське господарство і промисловість. Для забезпечення водою постраждалих регіонів буде пробурено додаткові свердловини, також буде здійснено перекидання води з дніпровського каскаду до Кривого Рогу. "Укргідроенерго" подало до Міністерства енергетики новий баланс для зниження використання води на своїх об'єктах.

Прем'єрміністр Денис Шмигаль [повідомив](#), що відновлення Каховської ГЕС коштуватиме орієнтовно 1 млрд євро, ще стільки ж коштуватимуть інші супутні роботи. За домовленістю з урядом Світовий банк [проведе](#) швидку оцінку збитків та потреб, спричинених підривом росією дамби Каховської ГЕС.

«Укренерго» разом з «Укргідроенерго» [опрацьовують](#) сценарії подальшої збалансованої роботи енергосистеми. Також змінюється режим роботи гідроелектростанцій для того, щоб зменшити обсяг води, яка поступає в Каховське водосховище аби зменшити затоплення.

Кримінальне провадження за фактом підриву Каховської ГЕС [розслідує](#) міжвідомча та міжрегіональна група зі слідчих СБУ та Національної поліції у складі 10 слідчо-оперативних груп. Наразі правоохоронці проводять фіксацію місць підтоплення. Зокрема, проведено огляди п'ятьох місць подій за допомогою квадрокоптера – в зоні спостереження чотири об'єкти критичної інфраструктури у місті Херсон. В ОГП наголошують, що руйнування дамб є воєнним злочином згідно зі статтею 56 Додаткового протоколу I до Женевських конвенцій. Такі дії можуть бути прирівняні до використання зброї масового знищення. Зі [слів](#) Президента Зеленського, розслідування катастрофи на ГЕС також розпочав Офіс прокурора Міжнародного кримінального суду на запрошення Генерального прокурора України.

Володимир Зеленський у [відеозверненні](#) заявив, що прямим обов'язком представників держави та місцевої влади в усіх громадах і областях, які постраждали від підриву Каховської ГЕС, є допомога людям. "Де зараз підвіз питної води, будуть зроблені всі необхідні системи постачання. Сталість постачання – це головний принцип", заявив Президент.

Прем'єрміністр Денис Шмигаль [оголосив](#) про намір створити реєстр постраждалих громад, аби розуміти потреби кожного та мати основну для виділення коштів та

компенсацій. Також Кабмін [виділив](#) 120 млн грн Держагентству водних ресурсів для сталого забезпечення жителів Миколаєва питною водою та 845 млн грн для забезпечення питною водою жителів Херсонської, Запорізької, Миколаївської та Дніпропетровської областей. Ще 1,5 млрд грн виділено для будівництва нових магістральних водогонів, щоб забезпечити питною водою Кривий Ріг, Нікополь та Марганець.

Міністр внутрішніх справ Ігор Клименко на засіданні штабу із ліквідації наслідків підриву Каховської ГЕС [доручив](#) пришвидшити впровадження у Дніпропетровській області проєктів з облаштування нових свердловин на тлі проблем із постачанням води. Повідомляється, що для забезпечення водопостачання в уряді [аналізують](#) потреби громад у воді для напрацювання швидких технічних рішень. "У короткостроковому пріоритеті — артезіанські свердловини, але в максимально короткі терміни маємо розпочати будівництво нових водогонів та насосних станцій", [зауважив](#) Шмигаль.

У контексті підготовки до наступного опалювального сезону, Президент [заявив](#), що Україна робить усе можливе, щоб уникнути блекаутів. Він додав, що з багатьма державами вже побудована логістика так, щоб не сталося дефіциту, ці країни будуть допомагати та забезпечувати Україну необхідним. Прем'єрміністр також [зазначив](#), що в уряді працюють над створенням окремих умов кредитування для енергокомпаній та відновленням до опалювального сезону 1,7 ГВт генеруючих потужностей.

Пульс ринків

► Електроенергетика

Робота енергосистеми

Відповідно до повідомлень ["Укренерго"](#) та [Міненерго](#), протягом тижня України вдалося збалансувати енергосистему, а також зменшити наслідки знищення Каховської ГЕС. Гідроелектростанції, що розташовані вище по Дніпру, знизили потужність виробництва для обмеження надходження води у Каховське водосховище та зменшення затоплення. Через ремонтну кампанію на частині енергоблоків ТЕС та АЕС в енергосистемі працювала обмежена кількість електростанцій, внаслідок чого у вечірні години в окремі дні виникав дефіцит потужності.

Серед тижня для покриття вечірніх піків споживання та балансування енергосистеми Україна використовувала аварійну допомогу: 7 червня з Румунії (обсяг не зазначено), 8 червня з Румунії та Польщі (загальний обсяг 1 200 МВт·год). Щоб зменшити навантаження в енергосистемі та полегшити балансування "Укренерго" закликає споживачів перенести використання потужної техніки з вечірніх годин на інші періоди доби. [11 червня](#) на запит від Польщі Україною було активовано аварійну допомогу: було прийнято надлишки електроенергії, яка мала польська енергосистема у денні години в обсязі 1 800 МВт·год.

За [даними](#) міністра енергетики Германа Галущенка, катастрофа на Каховській ГЕС позначиться на рівні води на інших українських гідроелектростанціях, через що може виникнути дисбаланс в енергосистемі. Адже, незважаючи на те, що станція після окупації не видавала електроенергії в систему, її підриг порушив цілісність усього гідровузла. Відповідно, є ризик, що гідроенергетика, яка балансувала ОЕС України, не зможе працювати на необхідну потужність. У зв'язку з цим Україна

розраховує на підтримку партнерів та збільшення пропускних спроможностей для нарощування імпорту електроенергії до 2 ГВт.

За даними [НКРЕКП](#) та [ENTSO-E](#), 5-11 червня Україна здійснювала комерційний імпорт електроенергії зі Словаччини, переважно в денні та вечірні години, загальним [обсягом](#) 10,7 тис. МВт·год (-25% до попереднього тижня), потужність коливалася у діапазоні 10-350 МВт. Імпорт з Молдови здійснювався 5, 10 та 11 червня загальним обсягом 5,9 тис. МВт·год (+46% порівняно з попереднім тижнем). Потужність коливалася у діапазоні 30-399 МВт.

Експорт електроенергії здійснювався до Польщі протягом 5-7 червня загальним обсягом 3,4 тис. МВт·год (+21% до попереднього тижня). Потужність експорту складала 100 та 200 МВт, залежно від періоду. Експорт до Молдови здійснювався лише 9 червня з 12:00 до 15:00 загальним обсягом 24 МВт·год (-94% до попереднього тижня).

Джерело: [EnergyMap](#)

Доступ до пропускної потужності для імпорту за напрямком "Словаччина-Україна" на щоденних аукціонах [викупували](#) 8-18 компаній, основні гравці: "ДЕ Трейдинг", "ТЕП", "ТЕС", "Юнімекс Трейдинг", "Нексттрейд" та "Компанія Юнекс". Гранична ціна встановлювалась 5-7 та 10-11 червня, для різних годин доби варіювала від 0,01 до 1 065,57 грн/МВт·год, що дозволило "Укренерго" отримати дохід у розмірі 3,87 млн грн (+101% до попереднього тижня). За напрямком "Молдова-Україна" доступ купували 4-11 компаній, зокрема "ДЕ Трейдинг", "Д.Трейдинг", "Українська енерго компанія", "Соліпауер" та інші. Гранична ціна встановлювалась лише 10 червня у розмірі 0,1 грн, загальний обсяг доходу "Укренерго" склав 640 грн.

Протягом 5-7 червня перетин для експорту до Польщі за напрямком "ХАЕС-Жешув" купувала компанія "ДТЕК Західенерго". За напрямком "Україна-Молдова" 8-11 червня доступ викупували 1-2 компанії, серед яких "Соліпауер", "Артлекс-Енерджі" та "Укргідроенерго". Гранична ціна для обох напрямків не встановлювалась.

Функціонування ринку

Ринок двосторонніх договорів (РДД): Порівняно з попереднім тижнем, інтенсивність торгів на "Українській енергетичній біржі" ("УЕБ") різко скоротилася і продовжила спадний тренд. Впродовж 5-11 червня було [проведено](#) 13 аукціонів з купівлі/продажу електроенергії (7 у комерційних секціях, 6 у спеціалізованих). Серед

ініціаторів торгів були "Гарантований покупець", "Центренерго", "ДТЕК Тилігульська ВЕС", постачальники універсальних послуг, оператори системи розподілу та ін. Загалом на "УЕБ" було реалізовано 113,3 тис. МВт·год із постачанням на червень (-91,6% порівняно з попереднім тижнем).

Зокрема, "Гарантований покупець" реалізував 42 тис. МВт·год блочними позиціями денних годин за цінами в діапазоні 2 450 – 2 686,8 грн/МВт·год з постачанням 11.06-20.06 та 21,2 тис. МВт·год за цінами 2 400 – 2 633,8 грн/МВт·год з постачанням 19.06-30.06. "ДТЕК Тилігульська ВЕС" продала 7,2 тис. МВт·год базового навантаження за середньозваженою ціною 2 660 грн/МВт·год з постачанням у другій декаді червня. У комерційних секціях компанії переважно здійснювали закупівлю електроенергії навантаженням індивідуального профілю.

Істотне скорочення торгів на РДД ймовірно пов'язане з очікуванням на рішення Регулятора щодо зміни граничних цін (прайс-кепів) на РДН, ВДР та балансуючому ринку. При цьому, місячний індекс Base РДД на червень залишився на рівні 2 849,2 грн/МВт·год (+5,4% відносно травня).

Ринок "на добу наперед": За даними сервісу [Energy Map](#), впродовж 5-11 червня ціни на РДН за рахунок дії прайс-кепів були відносно [стабільними](#), проте із незначним трендом до зростання. Відхилення погодинних цін від прайс-кепів для денних і нічних годин (відповідно, 4 000 та 2 000 грн/МВт·год) впродовж тижня коливалося в межах від 0 до 33,8% і в середньому становило 8,8%. При цьому, кількість годин, коли ціни були впритул (із відхиленням менше 1%) або на рівні прайс-кепів зросла до 72%, порівняно із 66,1% попереднього тижня.

Середньогодинна ціна електроенергії (індекс Base РДН) за тиждень становила 2 981,2 грн/МВт·год (+2,6% до попереднього періоду), тоді як середньозважена добова ціна [варіювала](#) у вузькому коридорі 3 044,3 – 3 203,4 грн/МВт·год. Втім, співвідношення цін між ринками ЄС та України впродовж тижня було волатильним і різнонаправленим. Зокрема, впродовж робочих днів тижня (5-9 червня) співвідношення між індексами Base РДН у країнах Східної Європи (Польщі, Угорщини, Румунії та Словаччини) та України [коливалося](#) у межах 1,07-1,55, тоді як у вихідні дні (10-11 червня) відповідні цінові індекси в країнах ЄС були нижчі за український на 1-42%.

Сумарний обсяг реалізації електроенергії на РДН України помірно [зменшився](#) – до 284,5 тис. МВт·год (-5,4% порівняно із попереднім тижнем). Зокрема, щоденний обсяг торгівлі варіював у межах 36,5-46,6 тис. МВт·год. Після тривалого періоду профіцитності, ринок дестабілізувався за рахунок коливань у попиту та пропозиції. Співвідношення між сумарним обсягом заявок на продаж та купівлю коливалося у межах 0,83-1,22. Дефіцит на ринку спостерігався у 57,7% годин (порівняно із 39,9% попереднього тижня). У структурі купівлі [переважали](#) постачальники (86-87%), частка операторів мереж становила 12,3%-13,9%, решта (близько 0,2%) належала виробникам та трейдерам.

Політика та регулювання

10 червня Верховна Рада [прийняла](#) у другому читанні та в цілому законопроект №5322 про запобігання зловживанням на оптових енергетичних ринках, спрямований на виконання Регламенту (ЄС) №1227/2011 (REMIT). Закон передбачає запровадження реєстру учасників оптового енергетичного ринку, інструментів протидії зловживанням, заборону маніпулювань на оптових енергетичних ринках, заборону розкриття чи використання інсайдерської інформації, зобов'язання повідомляти про підозрілі операції, проведення розслідувань зловживань. Також закон передбачає створення механізму впливу та притягнення до відповідальності за порушення. Зокрема, НКРЕКП надаються додаткові можливості

для моніторингу, виявлення правопорушень, їх розслідування, встановлення недоброчесних учасників та накладання на них штрафів.

НКРЕКП 8 червня схвалила та винесла на обговорення [проект рішення](#) про встановлення граничних цін на електроенергію (прайс-кепів) на РДН, ВДР та балансуєчому ринку. Зокрема, пропонується підвищити граничні ціни на РДН та ВДР для нічних годин (з 00:00 до 07:00 та з 23:00 до 24:00) до 2 706,63 грн/МВт·год (+35,3%), для денних годин (з 07:00 до 23:00) – до 5 413,26 грн/МВт·год (+35,3%). Мінімальна гранична ціна для обох сегментів пропонується на рівні 10 грн/МВт·год. На балансуєчому ринку максимальна ціна становитиме 125% від ціни РДН, а мінімальна – 0,01 грн/МВт·год. Рішення Регулятора направлені на посилення лібералізації ринку електроенергії та забезпечення умов для більш фінансово збалансованої роботи учасників ринку з урахуванням актуальної ситуації. Розгляд проекту постанови, з урахуванням зауважень та пропозицій з боку стейкхолдерів, планується на наступному тижні. Нагадаємо, що 31 травня НКРЕКП своїм рішенням [зупинила](#) дію поточних прайс-кепів на РДН, ВДР та балансуєчому ринку із 30 червня.

Інше

НКРЕКП [видала](#) першу ліцензію на провадження господарської діяльності зі зберігання енергії – ТОВ “БУДПАУЕР” (промислова установка потужністю 1 МВт). Раніше Регулятор затвердив вторинне законодавство на виконання вимог Закону “Про внесення змін до деяких законів України щодо розвитку установок зберігання енергії” щодо розвитку установок зберігання енергії в частині ліцензування та сертифікації.

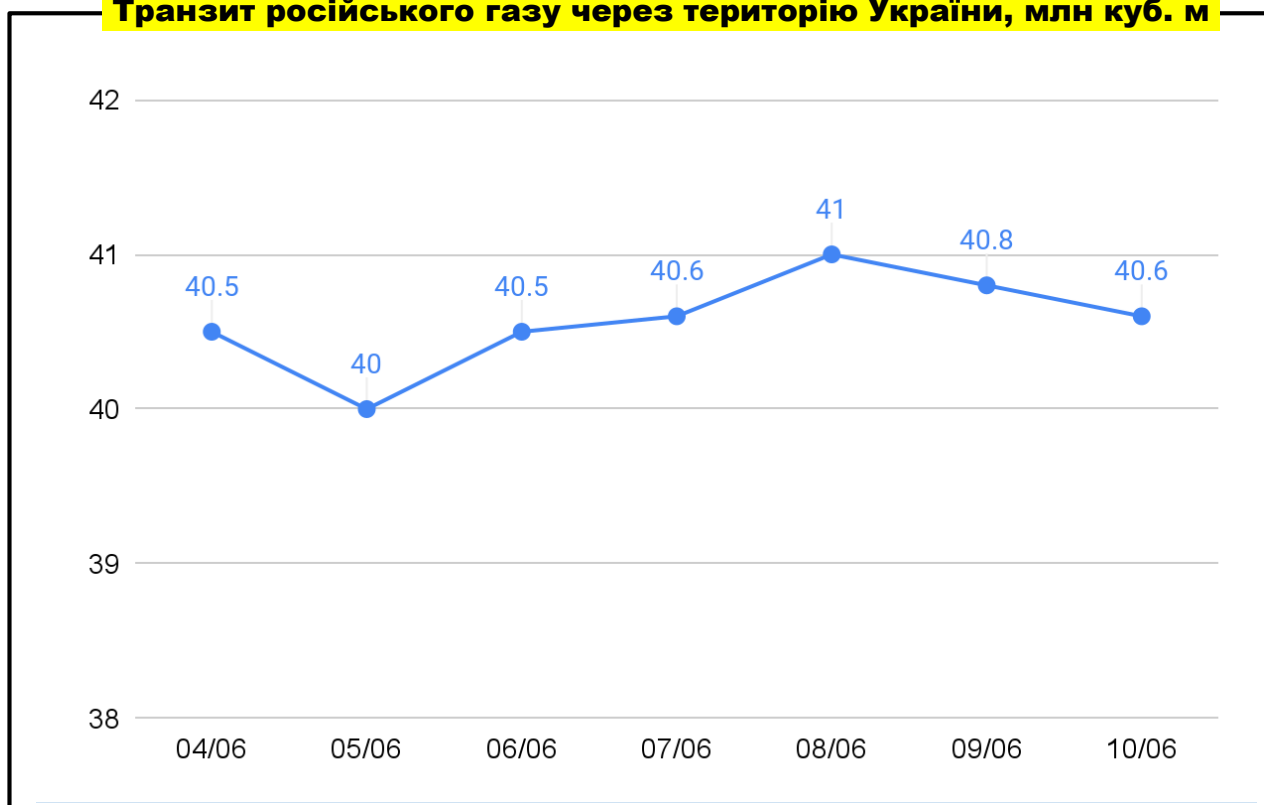
► Газ

Робота ГТС

Обсяг транзиту газу через територію України 4-10 червня коливався в межах 40-41 млн куб. м на добу, тобто лише 37-38% від обсягів, передбачених контрактом із “Газпромом” (109 млн куб. м на добу). Середньодобовий транзит у звітному тижні склав 40,6 млн куб. м. Транзитні потоки через точку з’єднання “Сохранівка” не відбувалися.

Фізичний імпорт з країн ЄС у звітному тижні становив 2,4 млн куб. м (середньодобовий показник – 0,3 млн куб. м), що на 14% менше за показник попереднього тижня. Імпорт здійснювався через точку з’єднання з Угорщиною “Берегдароц” (ВТЗ Берег) обсягом 1,6 млн куб. м та через точку з’єднання з Молдовою “Каушани” обсягом 0,8 млн куб. м. Імпорт газу через точку з’єднання зі Словаччиною “Будінце” у звітному тижні не відбувався. На вихід з ГТС, окрім транзиту, у звітний період було протранспортовано 4 млн куб. м газу із “митного складу” до Молдови.

Транзит російського газу через територію України, млн куб. м

Джерело: ["ОГТСУ"](#)

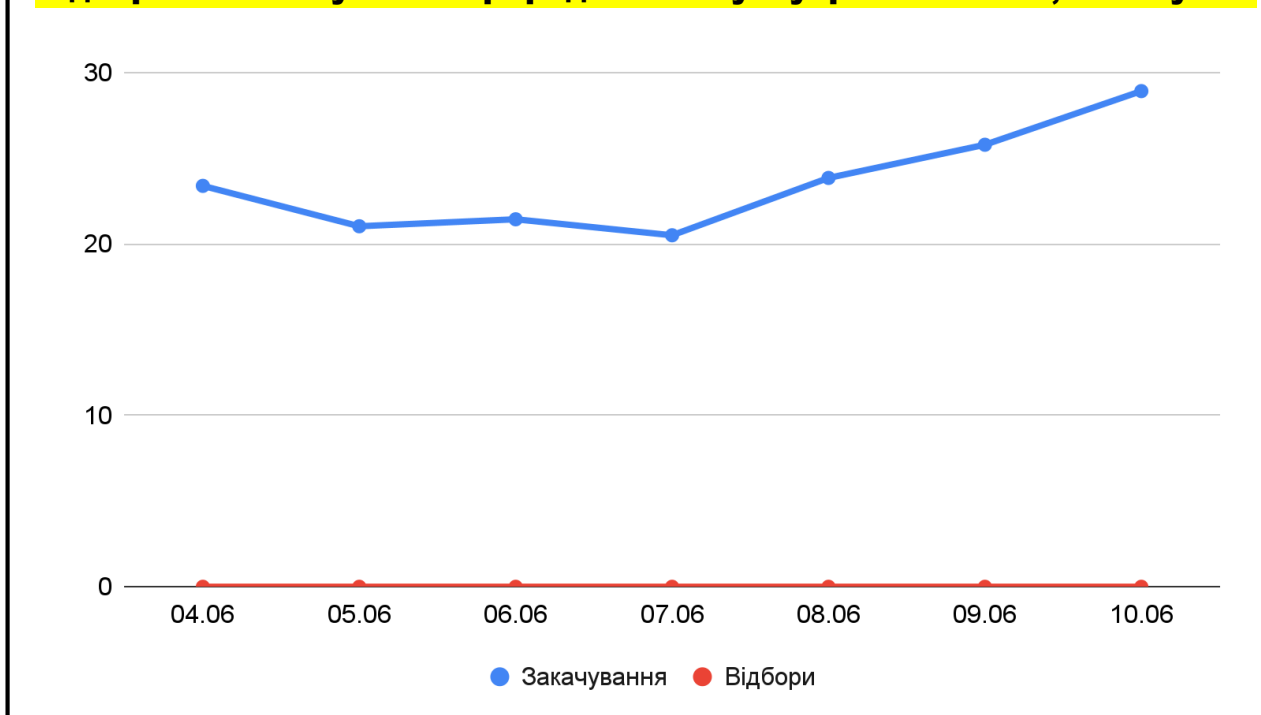
НКРЕКП [затвердила](#) план розвитку оператора ГТС на 2023-2032 роки. Загальний обсяг інвестицій на 10 років складає 43,74 млрд грн. В перший рік виконання програми планується виділити 1,56 млрд грн, в 2024-2025 рр. – 17,53 млрд грн, в 2026-2032 рр. – 24,64 млрд грн. Єдине джерело виконання програми в першому році – амортизаційні відрахування.

Підземні сховища газу

За даними платформи AGSI, станом на 10 червня в українських ПСГ зберігалось 5,64 млрд куб. м природного газу, або 16,8% від сукупного робочого обсягу. Зменшення обсягу газу в ПСГ у порівнянні з минулим тижнем пов'язане не з відборами, яких у звітному тижні не було, а із ретроспективним переглядом даних розпорядником. Причини перегляду не пояснені. Закачування 4-10 червня становило 164,9 млн куб. м (-50,7 млн куб. м у порівнянні з попереднім тижнем).

НКРЕКП [затвердила](#) план розвитку оператора сховищ на 2023-2032 роки. Загальний обсяг інвестицій на 10 років складає 13,9 млрд грн. У перший рік виконання програми планується виділити 0,45 млрд грн, в 2024-2025 рр. - 0,69 млрд грн, в 2026-2032 рр. - 12,77 млрд грн. Основними джерелами виконання програми в першому році є амортизаційні відрахування та прибуток на виробничі інвестиції.

Відбори та закачування природного газу в українські ПСГ, млн куб. м

Джерело: [AGSI](#) (всі показники отримані розрахунковим шляхом через ділення первинних показників у МВт·год на коефіцієнт переведення 10,595 кВт·год/куб. м).

Функціонування ринку

На "Українській енергетичній біржі" протягом [торгових сесій 5-9 червня](#) заявки на купівлю-продаж природного газу подавали 11 компаній (2 продавці та 9 покупців). У звітному періоді на "УЕБ" було подано заявок на купівлю-продаж газу обсягом 462,1 млн куб. м (на 45% більше за показник попереднього тижня) сукупною стартовою вартістю 4,89 млрд грн (+44%). Середньозважена стартова ціна всіх заявок - 10,58 грн за куб. м (без ПДВ), що майже відповідає показнику попереднього тижня.

Загалом було реалізовано 154,6 млн куб. м (+78% у порівнянні з попереднім тижнем). Успішними виявились 18 позицій на купівлю - 16 з боку державного "Нафтогазу" (146 млн куб. м, 95% усіх реалізованих обсягів), одна – від ТОВ "Оператор ГТС України" (8,5 млн куб. м) та одна - від ТОВ "ТАС Енергія Країни" (0,1 млн куб. м). Успішних позицій на продаж у звітному тижні не було. Середньозважена вартість купленого-проданого ресурсу становить 10 574 грн за тис. куб. м без ПДВ (майже відповідає показнику попереднього тижня). 14% ресурсу реалізовано з поставкою до віртуальної торгової точки (ВТТ), 86% - з поставкою або передачею у сховищах. 90% закупленого "блакитного палива" будуть поставлені в червні 2023 року, 10% – в липні поточного року.

Політика та регулювання

НКРЕКП [ухвалила](#) постанову, якою вносяться зміни до кодексу ГТС та низки інших нормативно-правових актів щодо стимулювання розвитку біометанової галузі. Стимули включають надання можливості оператору ГТС встановлювати реверсні компресорні станції, через які надлишок біометану може транспортуватись із газорозподільних мереж в газотранспортну систему. Таким чином, надається можливість збільшити потужність приєднання біометанової установки до газорозподільних мереж, навіть якщо обсяг споживання у місці приєднання менший за потужність біометанового заводу.

Передбачається, що встановлення реверсної компресорної станції здійснюватиметься за рахунок виробника біометану. Сама станція має передаватись на баланс оператора ГТС. Щоб ініціювати побудову реверсної КС, виробник біометану має надати висновок оператора ГРМ про відсутність або недостатність вільної потужності для забезпечення приймання біометану до газорозподільної мережі. Також новим актом врегульовується питання оплати тарифу на транспортування газу виробником біометану, який приєднаний до газотранспортної системи через газорозподільні мережі.

Кабмін вніс [зміни](#) до переліку товарів, заборонених до ввезення на митну територію України, що походять з російської федерації. Нововведення передбачають, що до переліку досі входить природний газ, але за винятком тих обсягів, які ввозяться в режимах транзиту, митного складу та віртуального реверсу (backhaul). Також обмеження не поширюються на газ, який поставлено через точки входу на міждержавних з'єднаннях з країнами ЄС та Молдовою.

Інше

Голова Державної аудиторської служби України Алла Басалаєва в інтерв'ю ЗМІ [анонсувала](#) аудиторські перевірки “Нафтогазу” та його дочірніх компаній в третьому-четвертому кварталах цього року. Держаудитслужба вже здійснила перевірку “Укртрансгазу” (оператор сховищ), в ході якої попередньо вже виявили порушення. Перевірки – ініціатива голови правління “Нафтогазу” Олексія Чернишов, а також виконання зобов'язань перед МВФ, зазначених у листі про наміри від 24 березня 2023 року.

За [інформацією](#) Міністерства економіки, ціна реалізації природного газу в травні 2023 року склала 11 163,77 грн за тис. куб. м (без ПДВ), що на 22% менше за показник квітня. У звітному місяці ціна визначалась за даними про ціни на українському ринку від агентства Argus European Natural Gas, оскільки саме цей ціновий індикатив виявився найвищим. Нагадаємо, за ціною реалізації розраховується рентна плата за користування надрами для видобутку природного газу.

► Моторні палива

Як [повідомляють](#) профільні ЗМІ з посиланням на власні дослідження, за перші 5 місяців 2023 року обсяг ринку нафтопродуктів (бензини, дизель, LPG) повернувся на довоєнний рівень. Так, у січні-травні 2023 року на внутрішньому ринку було збуто 4,2 млн т нафтопродуктів, аналогічний показник січня-травня 2021 року – 4,3 млн. Основними джерелами поставок у перші 5 місяців 2023 року були Румунія (29%), Польща (23%), Литва (11%), Туреччина (10%), Болгарія (7%).

Іноземні ЗМІ [повідомляють](#), що транзит російської нафти через Україну у червні зросте на 16% - до 1 130 тис т. Зокрема, 900 тис. т планує закупити угорська MOL для своїх потужностей в Угорщині та Словаччині, ще 430 тис т. - чеський НПЗ Unipetrol, яким володіє польська Orlen. Зростання пов'язують із побоюваннями припинення постачання російської нафти південною гілкою нафтопроводу “Дружби”, яка проходить через Україну.

Міжнародна співпраця

Постійний представник України при міжнародних організаціях у Відні Євгеній Цимбалюк на спеціальному засіданні Постійної ради ОБСЄ [заявив](#), що підривом

Каховської ГЕС російська федерація вкотре підтвердила свою терористичну природу, тож настав час для запровадження міжнародною спільнотою нових нищівних санкцій проти агресора. Український дипломат наголосив, що підринок росією Каховської ГЕС є грубим порушенням Женевських конвенцій, зокрема статті 56 Додаткового протоколу I 1977 року, яка передбачає заборону нападу на такі споруди, як греблі, дамби та атомні електростанції.

За результатами засідання РНБОУ, Офіс президента [заявив](#), що Україна вимагає скликання Ради Безпеки ООН та звернеться до міжнародних природоохоронних організацій і Міжнародного кримінального суду. В свою чергу, Верховна Рада [ухвалила](#) звернення до ООН, парламентів та урядів її держав-членів, міжнародних організацій та їх парламентських асамблей у зв'язку з підринок російськими військами Каховської ГЕС (реєстр. [№9375](#)). Також Президент [ввів у дію](#) рішення РНБОУ про застосування персональних санкцій проти 178 громадян рф.

Прем'єрміністр Денис Шмигаль на відкритті зустрічі Ради ОЕСР міністерського рівня [заявив](#), що відповіддю на підринок рф Каховської ГЕС мають стати не слова занепокоєння, а конкретні дії, які гарантують цілісність і безпеку Запорізької АЕС та змусять агресора заплатити за свої злочини. Також прем'єр [повідомив](#) про запуск Програми ОЕСР для України в межах початкового діалогу щодо вступу до Організації.

Президент Володимир Зеленський в інтерв'ю німецькому виданню [Bild](#) заявив, що ООН та Міжнародний комітет Червоного Хреста не надали Україні оперативної допомоги для подолання наслідків екологічної катастрофи, Прем'єрміністр Денис Шмигаль від імені уряду [закликав](#) міжнародні гуманітарні організації взяти на себе питання евакуації людей з окупованих росіянами територій Херсонщини, які потерпають від катастрофи, спричиненої підринок росіянами дамби Каховської ГЕС.

Коментуючи зауваження Президента України Володимира Зеленського про повільну реакцію гуманітарних організацій, заступник Генсека з гуманітарних питань ООН Мартін Гріффітс [заявив](#), що негайне реагування завжди було пріоритетом ООН. Він розповів, що дві колони доставили в Херсон гуманітарну допомогу для 30 тис. осіб, ще одна партія відбула у п'ятницю. За його словами, пріоритетами першого етапу найближчими днями буде продовження порятунку людей та доставка медикаментів і продовольчої допомоги, зокрема за допомогою човнів. Гріффітс додав, що його офіс намагається отримати дозвіл окупаційної влади на безпечний доступ через лінію розмежування для надання гуманітарної допомоги постраждалим.

Уряд Бельгії [виділив](#) 1,5 млн євро на придбання генераторів через бельгійську команду швидкої допомоги b-fast для подолання наслідків підринок військами рф Каховської ГЕС. Японія [анонсувала](#) надання Україні через міжнародні організації 5 млн дол. для термінової допомоги постраждалим від затоплення. Також, у рамках гуманітарної допомоги, Азербайджан [відправив](#) до України 20 тонн пального. Бургомістри земель Австрії [передали](#) від своїх громад насоси, човни та інше приладдя для рятувальних робіт.

Міністерство енергетики і французька компанія EDF International Networks [уклали](#) меморандум про створення плану розвитку сучасних розподільних мереж в одному з прифронтових регіонів. Проєкт включатиме розроблення генерального плану розвитку розподільних мереж і впровадження концепції розумних лічильників в рамках проєкту міжнародної технічної допомоги «Дорожня карта інтелектуальних мереж для України». Також Міненерго і Міжнародне енергетичне агентство [підписали](#) домовленості про надання допомоги Україні для забезпечення стійкості та сталості українського енергосектору, особливо під час майбутнього опалювального сезону.

Заступник керівника Офісу Президента Ігор Жовква [повідомив](#), що проміжна оцінка Єврокомісією виконання Україною семи рекомендацій, наданих при отриманні статусу кандидата в члени ЄС, має відбутися впродовж найближчих двох тижнів. Далі очікується фінальна оцінка в жовтневому пакеті, а в грудні відбудеться засідання Європейської Ради, на якому Україна розраховує отримати рішення щодо початку переговорів про вступ до ЄС.

Джерела:

Звіт підготовлено на основі зібраних, ретельно перевірених та проаналізованих повідомлень з понад 100 офіційних першоджерел: міністерств, державних агентств, операторів мереж та енергетичних підприємств. Інформація збиралась з офіційних веб-сайтів та офіційних сторінок у соцмережах, в окремих випадках – також відповідних повідомлень у ЗМІ.

З питань підписки, коментарів та інших питань, будь ласка, звертайтеся за електронною адресою author@dixigroup.org

ПІДТРИМАТИ ЕНЕРГОСЕКТОР УКРАЇНИ

Україні терміново потрібне енергетичне обладнання для аварійного відновлення енергопостачання постраждалих від війни регіонів. У списку затребуваного обладнання – понад 12 тис. найменувань. Якщо ваша компанія, асоціація чи країна готові допомогти, [зв'яжіться із Групою підтримки України Секретаріату Енергетичного Співтовариства](#).

[Сторінка Енергетичного Співтовариства \(energy-community.org\)](#)

ПІДТРИМАТИ АРМІЮ УКРАЇНИ

Щоб фінансово підтримати Збройні Сили України, скористайтеся [посиланням](#) (спеціальний рахунок Національного Банку України).